

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана
Франка

Є.М.Мисечко, *Б.В.Свищ, М.В. Федьович,*

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

**(Матеріали для семінарських занять із методики
фізики)**

Житомир 2012

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

МЕТА. Оволодіти знаннями про організаційно методичні і структурні особливості уроку вивчення нового матеріалу. Поглибити розуміння дидактичних характеристик уроку цього типу.

№	Основні питання	Форми роботи на семінарі	Література
1	Психолого-педагогічний аспект організації сучасного уроку фізики.	Аргументований виклад основних положень ефективного уроку з фізики із залученням студентів до розкриття їх сутності. Характеристика комунікативної діяльності доповідача.	4,С.68-80 17,С.84-87 21,С.8-15 42,С.152-154 57,С.5-180 70,С.9-16 4л,С.9-18
2	Структура уроку вивчення нового матеріалу.	Формулювання проблеми. Організація колективного обговорення складових елементів існуючої структури уроку. Оцінка професійної компетентності організатора обговорення.	6,С.225-227 21,С.27-38 38,С.67-71 55,С.346-350 56,С.65-87 7л,С.25-77
3	Оптимізація початкової роботи на уроці вивчення нового матеріалу.	Аналіз діяльності вчителя і учнів на кожному з етапів уроку. Формулювання запитань, що стимулюють творчу пізнавальну діяльність студентів. Співвідношення компонентів проведеної роботи з поставленим завданням.	є8,С.9-13 17,С.87-91 21,С.15-37 42,С.154-155 54,С.31-44 56,С.65-87 70,С.16-123 3л,С.58-76
4	Методика проведення уроку на тему: «Трансформатор. Передавання електричної енергії на відстань.»	Реалізація квазіпрофесійної діяльності майбутнього вчителя шляхом моделювання уроку. Обговорення проведеного уроку і запропонованого варіантів	58,С.179-180 59,С.212-213 76,С.90-103 Іл,С.41-45 2л,С.90-100

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Яким, на ваш погляд, має бути вирішення спірного питання про доцільність додержання якоїсь структури уроків? Одні педагоги вважають, що дотримання структури уроку не обов'язково, що можуть бути уроки безетапні або безструктурні. Інші додержуються думки, що навчальний

процес потребує жорсткої структури уроку й обов'язкового додержання її на заняттях.

2. Обґрунтуйте своє особисте ставлення до думки автора посібника [7л]: «Ефективність кожного уроку визначається не стільки його макроструктурою, як мікроструктурою» [С.18].

3. Згадайте педагогічну оцінку одному із відвіданих вами під час педагогічної практики уроків вивчення нового матеріалу. Відтворіть логічний хід уроку. Висловіть власне ставлення до: 1) структури і змісту уроку; 2) форм діяльності вчителя й учнів; 3) раціонального використання засобів навчання, в тому числі ТЗН; 4) формування пізнавальної активності і самостійності учнів на уроці. Ваші пропозиції щодо вдосконалення уроку.

4. Охарактеризуйте методичну доцільність «„застосування структурного підходу до організації повторного викладу нового матеріалу» [56, С.85-87].

5. У посібнику [4, С.70-71] пропонуються різні варіанти уроку на тему «Архімедова сила». Якому з цих варіантів ви віддасте перевагу? Чому?

6. Викладіть своє розуміння і ставлення до системи заходів, здійснення яких, на думку Б.І.Дегтярьова, забезпечує оптимальне поєднання індивідуальної, групової і загальнокласної роботи учнів на уроках фізики [3л, С.3].

7. У посібнику [70, С.24-29] описано урок на тему «Способи зміни внутрішньої енергії тіла». Запропонуйте свій варіант вивчення цієї теми. Сформулюйте цілі до даного уроку

8. Обґрунтуйте, що організація самостійної роботи учнів на етапі вивчення нового навчального матеріалу є умовою і показником розвиваючого навчання на уроці.

ЗАВДАННЯ З НДРС

1. Провести теоретичний аналіз проблеми вдосконалення методики уроку засвоєння нових знань на основі вивчення психолого-педагогічної, дидактичної та методичної літератури.

2. Скласти бібліографічний анований покажчик навчально-методичної літератури про організацію уроку вивчення нового матеріалу.

3. Розкрити конкретні методичні рекомендації щодо управління пізнавальною діяльністю учнів під час вивчення нового матеріалу. Провести експериментальну перевірку ефективності запропонованих рекомендацій.

4. Проаналізувати, які положення книги «Современный урок физики в средней школе» [70], що стосуються методики проведення уроку вивчення нового матеріалу, є істотними для роботи вчителя. Написати відгук на книгу.

5. Розробити систему вправ, спрямовану на формування логічного мислення учнів у процесі вивчення нового матеріалу.

6. Дати комплексний аналіз проведеного уроку вивчення нового матеріалу і оформити його в письмовому вигляді.

7. Вивчити проаналізувати і узагальнити масовий досвід учителів у проведенні уроків вивчення нового матеріалу. Розробити рекомендації для уроків цього тилу.

ЛІТЕРАТУРА

1л.Ванєєв АА та ін.Викладання фізики в 10 класі середньої школи. - К.:Рад.школа,1980.-160 с

2л.Глазунов А.Т. Тэхтка в курсе физики средней школы. -М.: Просвещение,1977.-159 с.

3л.Дегтярьов Б.І. Організація навчальної роботи на уроках фізики.- К.:Рад. школа,1983.-78 с.

4л.Зотов Ю.Б. Организация современного урока.-М.: Просвещение,1984.-144 с.

5л.Махмутов М.И. Современный урок: Вопросы теории.-М.:Педагогика,1981-192 с.

6л.Мякишев Г.Я., Буховцев Б.Б. Фізика:Підручник для 11 класу середньої школи.-К.:Рад.школа, 1991.-272 с.

7л.Онищук В.О. Типи, структура і методика уроку в школі.-К.: Рад.школа, 1973.-160 с.

8л. Ощук В.А. Урок в современной школе. -М.: Просвещение, 1986.-160 с.

9л.Педагогіка /За редАМ.Алексюка. -К.: Вища школа, 1985.- 296 с.

10л. Педагогіка/За ред. МЛ.Ярмачевка.-К.: Вища школа, 1986.- 544 с.

11л.Тонконогая Е.П. Дидактические особенности урока в вечерней школе.-М.:Просвещение,1984-128.с

12л.Урок математики в школі/За ред. Г.П.Бевза.-К.:Рад.школа, 1977.- 110 с.

13л.Яковлев Н.М.,Сохор А.М. Методика и техника урока в школе .- М.:Просвещение, 1985.-208 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Альбін К.В. та ін. Методика викладання фізики. - К.:Вища школа, 1970. - 300 с.

2. Анциферов Л.И., Пищиков И.М. Практикум по методике и технике школьного физического эксперимента. - М.: Просвещение, 1984. - 255 с.

3. Білий М.С. Методика викладання фізики а 6 і 7 класах.-К.:Рад. школа. 1971. - 256 с.

4. Богдан В.И. и др. Практикум по методике преподавания физики. - Минск: Вышедшая школа, 1979. - 160 с.

5. Борбат О.М., Смолянець В.В. Методика викладання оптики: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 110 с.
6. Бугаев А.И. Методика преподавания физики в средней школе: Теоретические основы. - М.: Просвещение, 1981. - 288 с.
7. Величко С.П., Ковальов І.З. Лазер у шкільному курсі фізики. - К.: Рад.школа, 1989. - 143 с.
8. Воловик П.М. та ін. Методика навчання фізики у восьмирічній школі /За ред. М.Й.Розенберга. - К.: Рад.школа, 1969. - 268 с.
9. Воловик П.М. Вивчення світлових явищ у 7 класі: Посібник для вчителя. - К.: Рад. школа, 1988. - 87 с.
10. Гайдучок Г.М., Нижник В.Г. Фронтальний експеримент з фізики в 7-11 класах середньої школи: Посібник для вчителя. -К.: Рад. школа, 1989. - 175 с.
11. Глазунов А.Т. Методика преподавания физики в средней школе: Электродинамика нестационарных явлений. Квантовая физика -М.: Просвещение, 1989. - 272 с.
12. Голин Г.М. Вопросы методологии физики в курсе средней школы. - М.: Просвещение, 1987. - 127 с.
13. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Механіка:Посібник для вчителів.-К.:Рад.школа, 1984.-208 с.
14. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Молекулярна фізика: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1988. - 171 с.
15. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Коливання і хвилі. Оптика. Теорія відносності. Фізика атомного ядра.- К.:Рад.школа, 1974.-230 с.
16. Гончаренко С.У. Формування наукового світогляду учнів під час вивчення фізики: Посібник для вчителя. - К.:Рад.школа, 1990. - 208 с.
17. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Загальні питання.Механіка: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1984. - 264 с.

18. Гусарєв Б.І. Фізика в сучасному виробництві:Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1981. - 128 с.
19. Гутман В.И., Мощанский В.Н. Алгоритмы решения задач по механике в средней школе: Кн. для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 95 с.
20. Дуков В.М. Исторические обзоры в курсе физики средней школы Пособие для учителей, - М.: Просвещение, 1983. - 160 с.
21. Ерунова Л.И. Урок физики и его структура при комплексном решении задач обучения: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 160 с.
22. Ефименко В.Ф. Методологические вопросы школьного курса физики. - М.: Педагогика, 1976. - 224 с.
23. Закота Л.А., Ляшенко О.І. Проблемне навчання фізики: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1985. - 96 с.
24. Зверева Н.М. Активизация мышления учащихся на уроках физики: Из опыта работы. Пособие для учителей.- М.: Просвещение, 1980.- 112 с.
25. Иванова Л.А. Активация познавательной деятельности учащихся. Пособие для учителей.- М.:Просвещение, 1980. - 160 с.
26. Калапуша Л.Р. Моделювання у викладанні фізики в школі.- К.:Рад. школа, 1968. - 124 с.
27. Каменецкий С.Е., Орехов В.П. Методика решения задач по физике в средней школе: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1987. - 336 с.
28. Контроль знаний учащихся по физике. Под ред.В.Г.Разумовского. Р.Ф.Кривошаповой. - М.: Просвещение, 1982. - 208с.
29. Коршак Є.В.,Миргородський Б.Ю. Методика і техніка шкільного фізичного експерименту: Практикум.-К.; Вища школа, 1981.-280 с.
30. Коршак Є.В., Гончаренко СУ., Коршак Н.М. Методика розв'язування задач з фізики: Практикум. - К.: Вища школа, 1976. 240 с.
31. Ланіна І.Я. Позакласна робота з фізики. – К. Рад.школа, 1983.- 206 с.
32. Ланина И.Я. Формирование познавательных интересов учащихся на уроках по физике: Книига для учителя. - М.: Просвещение, 1985. - 128 с.

33. Лыков В.Я. Эстетическое воспитание при обучении физике: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1986. 144 с.
34. Малафеев Р.И. Проблемное обучение в физике в средней школе.- М.: Просвещение, 1980. - 127 с.
35. Марон А.Е. и др. Методика учебных занятий по физике в вечерней школе.- М.:Просвещение, 1990.-175 с.
36. Межпредметные связи курса физики в средней школе /Под ред. Ю.И.Дика, И.К.Турышева. - М.:Просвещение, 1987. - 191 с.
37. Межпредметные связи естественно-математических дисциплин Пособие для учителей /Под ред. В.Н.Федоровой.-М.:Просвещение, 1980. - 208 с.
38. Методика преподавания физики в 7-8 классах средней школы /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усо. - М.; Просвещение, 1992»-284 с.
39. Методика преподавания физики в средней школе: Частные вопросы /Под ред. С.Е.Каменского, Л.А.Ивановой. - М.:Просвещение, 1987. - 336 с.
40. Методика факультативных занятий по физике/Под ред. О.Ф.Кабардина, В.А.Орлова. - М.:Просвещение, 1988. - 240 с.
41. Методика преподавания физики в средней школе: Молекулярная физика. Электродинамика /Под ред. С.Т.Ламаша. - М.:Просвещение, 1987. - 256 с.
42. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 1: Общие вопросы /Под ред. А.В.Перышкина. - М. МГПИ, 1979.-248 с.
43. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 2: Частные вопросы) /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: МГПИ, 1980. -368 с.
44. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 1 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.:Просвещение, 1980. - 320 с.
45. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 2 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.Просвещение, 1980. - 351 с.
46. Мисечко Є.М-, Гончаренко С.У. Контрольні роботи з фізики для 8-10 класів. - К.: Рад. школа, 1983. - 176 с.
47. Мисечко Є.М. та ін. Задачі з фізики: Методичні рекомендації. - Житомир: ЖДПІ, 1992. - 140 с.

48. Мисечко Є.М. Навчальний фізичний експеримент в школі,-Житомир: ЖДПІ, 1995. - 117 с.
49. Міжпредметні зв'язки під час вивчення фізики в середній школі/ За ред. О.В.Сергєєва. - К.: Рад. школа, 1979. - 118 с.
50. Мощанський В.М. Формування світогляду учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1981. - 144 с.
51. Мощанский В.Н., Савелова ЕВ. История физики в средней школе. - М.: Просвещение, 1981. - 205 с.
52. Научные основы школьного курса физики/Под ред. С.Я.Шамаша, З.Е.Эвенчик. - М.: Педагогика, 1985. - 240 с.
53. Оноприенко О.В. Проверка знаний, умений и навыков учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1988.-128 с.
54. Осадчук Л.А. Методика преподавания физики: Дидактические основы. - Киев-Одесса: Вища школа, 1984. - 352 с.
55. Основы методики преподавания физики в средней школе /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: Просвещение, 1984. - 398 с.
56. Підвищення ефективності уроків фізики. Збірник статей /За ред. О.І.Бугайова. - К.: Рад школа, 1986. - 152 с.
57. Підласий І.П. Як підготувати ефективний урок.-К.:Рад. школа, 1989. - 204с.
58. Планирование учебного процесса по физике в средней школе /Под ред. Л.С.Хижняковой.- М. Просвещение, 1982. - 224 с.
59. Планування навчально-виховного процесу з фізики у 9-11класах середньої школи /За ред. проф. О.І.Бугайова. - К: Рад. школа, 1989. - 261 с.
60. Политехническое образование и профориентация учащихся в процессе преподавания физики в средней школе/Под ред. А.Т.Глазунова, В.А.Фабриканта. - М.: Прозвение,1985. - 159с.
61. Резников Л.И. Преподавание физики в средних профессионально-технических училищах: Метод, пособие. – М. Высшая школа, 1977. - 207 с.

62. Розв'язування задач з фізики: Практикум /За загальною ред. Є.В.Коршака. - К.: Вища школа, 1986. - 312 с.
63. Савченко В.Ф. Фізика в школі і науково-технічний прогрес: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 128 с.
64. Семикін М.П., Любичанковський В.А. Методологічні питання в курсі фізики середньої школи: Посібник для вчителів. - К: Рад. школа, 1982. - 88 с.
65. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на первой ступени обучения: Пособие для учителей. - К.:Рад.школа, 1987. - 152 с.
66. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на второй ступени обучения: Пособие для учителей. - К:Рад.школа, 1988. - 176 с.
67. Сичевська З.В. Вивчення основ молекулярно-кінетичної теорії і термодинаміки в середній школі. - К.: Рад.школа, 1979.-160 с.
68. Сычевская З.В. и др. Проверка результативности обучения физике: Пособие для учителей. - К.: Рад.школа, 1986. - 175 с.
69. Спасский Б.И. Вопросы методологии и историзма в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1975. - 95 с.
70. Современный урок физики в средней школе/Под ред. В.Г.Разумовского, Л.С.Хижняковой. - М.: Просвещение, 1983. - 224 с.
71. Терентьев М.М. Демонстрационный эксперимент в проблемном обучении. - М.: Просвещение, -1978.- 104 с.
72. Турдикулов З.А. Экологическое образование и воспитание учащихся в процессе обучения физике: Книга для учителя. – М. Просвещение, 1988. - 126с.
73. Туришев І.К., Лук'янов Ю.І. Викладання фізики у 8 класі.- К.: Рад.школа, 1979, - 174 с.
74. Усова А.В., Завьялов В.В. Воспитание учащихся в процессе обучения физике. - М.: Просвещение, 1984. - 143 с.
75. Усова А.В., Вологодская ЗЛ. Самостоятельная работа учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1981.-158 с.

76. Усова А.В., Завьялов В.В. Учебные конференции и семинары по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1975. - 111с.
77. Хорошавин С.А. Техника и технология демонстрационного эксперимента. - М.: Просвещение, 1978. - 174 с.
78. Хорошавин С.Л. Физический эксперимент в средней школе: 6-7 кл. - М.: Просвещение, 1988. - 175 с.
79. Шарко В.Д. Екологічне виховання учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1990. - 207 с.
80. Шахмаев Н.М., Шилов В.Ф. Физический эксперимент в средней школе: Механика. Молекулярная физика, Электродинамика.- М.: Просвещение, 1989. - 255 с.
81. Шахмаев Н.М., Павлов Н.И., Тыщук В.И. Физический эксперимент в средней школе: Колебания и волн. Квантовая физика.-М.: Просвещение, 1991. - 223 с.
82. Шедеев Д. Демонстрационный эксперимент в преподавании физики. - М.: Просвещение, 1987. - 95 с.
83. Эвенчик З.Е. Преподавание механики в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1971. - 160 с.